

**FITXA IDENTIFICATIVA****DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 34723
Nom: Periodòncia
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 12
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1206 - Grau Odontologia	Facultat de Medicina i Odontologia	4	Anual

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1206 - Grau Odontologia	Periodòncia	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

LOPEZ ROLDAN ANDRES

LOPEZ ROLDAN ANDRES

RESUM

L'assignatura de Periodòncia és una assignatura obligatòria que pertany al mòdul de Patologia i Terapèutica específicament odontològica. En el Grau d'Odontologia té assignats 12 crèdits ECTS i se li ha donat caràcter teòric pràctic amb pràctiques clíniques en pacients.

Esta assignatura està ubicada en 4t curs, perquè es requereix per al seu bon desenvolupament que l'alumne conega les matèries bàsiques de la branca de salut i estiga capacitat per a realitzar tractaments odontològics que requereixen anestèsia o de cirurgia bàsica, en els que s'ha d'haver exercitat en els cursos anteriors. D'esta manera al cursar esta assignatura l'alumne aprendrà a manejar els problemes de salut que afecten el periodont adquirint els coneixements i les destreses bàsiques en clínica que li asseguren un bon aprofitament del Pràcticum que haurà de realitzar en 5t curs.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

1206 - Grau Odontologia



Obligació d'haver superat prèviament l'assignatura

34696 - Anatomia humana
34697 - Biologia
34698 - Fisiologia humana
34699 - Bioquímica
34702 - Psicologia i comunicació

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Conèixer la morfologia i la funció del sistema estomatognàtic, incloent-hi continguts apropiats d'embriologia, anatomia, histologia i fisiologia específics.

Educar i motivar els pacients en matèria de prevenció de les malalties bucodentals, controlar els hàbits buccals patogènics, instruir-los sobre una correcta higiene bucal, sobre mesures dietètiques i nutricionals i, en resum, sobre tots els mètodes de manteniment de la salut bucodental.

Realitzar procediments quirúrgics senzills: extracció de dents temporals.

Realitzar tractaments bàsics de la patologia bucodental en pacients de totes les edats. Els procediments terapèutics s'hauran de basar en el concepte d'invasió mínima i en un enfocament global integrat del tractament bucodental.

Ser competent en l'avaluació dels resultats del tractament periodontal i en la identificació, si és el cas, de necessitats de tractament periodontal complex.

Tenir capacitat per elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada, sent competent en el reconeixement de les situacions que requerisquen una atenció odontològica urgent.

Tenir coneixements sobre l'etiologia, la progressió i l'evolució de les malalties periodontals, atenent les característiques bacteriològiques i immunològiques de cadascuna, posant una atenció especial en els factors locals o sistèmics que en poden alterar el curs.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

I - INTRODUCCIÓ A LA PERIODÒNCIA

1.- Introducció a la periodòncia.

Concepte. Evolució històrica. Nuclis que componen la matèria. Relació amb altres matèries. Programació i metodologia docent.



II- ESTRUCTURA I FISIOLOGIA DEL PERIODONT

2.- Anatomia clínica del periodont.

Components del periodont i les seues relacions anatòmiques. Periodont d'inserció i periodont de protecció. Característiques clíniques i radiològiques del periodont sa.

3.- Histologia i fisiologia periodontal. La unió dento-gingival.

Histologia dels components del periodont i la seua relació funcional. Protecció del mig intern i inserció dento-gingival.

4.- Formació i desenvolupament del periodont en el procés d'erupció de la dent. Variacions anatòmiques i dimensionals i la seua repercussió en la salut periodontal i en l'estètica.

Encara que este tema té identitat pròpia, per motius pràctics clínics es desenvoluparà cronològicament i de forma progressiva en les lliçons 35 i 36, quan l'alumne tinga criteris clínics més definits sobre la matèria de periodòncia.

III- FISIOPATOLOGIA DEL PERIODONT

5.- Placa bacteriana (biofilm) i el càlcul dental.

Placa Bacteriana: composició, estructura, formació i classificació. Biofilms. Càlcul dental: composició, estructura, formació i potencial patogènic. Altres factors que afavorixen l'acumule de placa: factors iatrogènics i esmalt radicular.

6.- Microbiologia de les malalties periodontals.

Evidència de l'etiologia bacteriana en les malalties periodontals. Criteris per a definir els bacteris periodontògenes. Hipòtesi de la placa específica i no específica. Microflora periodontal en salut i malaltia. Mecanismes d'acció microbiana d'importància en les malalties periodontals.

7.- Histopatologia de la malaltia periodontal.

La inflamació com a mecanisme de defensa. Immunitat cel·lular i humoral. Paper defensiú-lesiu de la resposta de l'hostatger. Evolució cronològica de la malaltia periodontal. Anatomia patològica de la lesió periodontal i la seua correlació clínica. La bossa periodontal.

8.- Mecanismes de defensa contra la placa bacteriana.

Interacció paràsit hostatger Progressió de la malaltia periodontal i mecanismes de destrucció tissular.

9.- Factors modificadors en la patogènia de les malalties periodontals.

La diabetis, l'estrés, el tabaquisme, les alteracions hormonals. Susceptibilitat a la periodontitis (factors genètics).

IV- EXPLORACIÓ PERIODONTAL

10.- Exploració clínica I. Exploració clínica II.

L'anamnesi. Paràmetres clínics. Sondatge i periodontograma. Proves de laboratori: microbiològiques, immunològiques i bioquímiques.

11.- Exploració radiològica I. Exploració radiològica II.

Paràmetres radiogràfics. Tècniques d'estudi radiogràfiques. Sèrie radiogràfica periapical paralelitzada.



V- MALALTIES PERIODONTALS

12.- Classificacions de les malalties periodontals.

Enfocament històric de les distintes classificacions de les malalties periodontals atenent al suposat mecanisme etiopatogènic.

13.- Formes de malaltia periodontal I. Les gingivitis.

Gingivitis induïdes per placa. Altres alteracions gingivals.

14.- Formes de malaltia periodontal II. Les periodontitis.

Periodontitis crònica. Periodontitis agressiva. Malaltia periodontal necrosant.

15.- Repercussió de les malalties periodontals a nivell sistèmic.

Malaltia cardiovascular. Efectes sobre l'embaràs. Infeccions respiratòries.

16.- Epidemiologia de la malaltia periodontal I. Epidemiologia de la malaltia periodontal II.

Sistemes d'índexs periodontals. Prevalença, gravetat i distribució de la malaltia periodontal en la població.

Aportacions de l'epidemiologia.

VI- DIAGNÒSTIC PERIODONTAL I PLANIFICACIÓ DEL TRACTAMENT

17.- Diagnòstic i pronòstic periodontal.

Criteris diagnòstics. Pronòstic periodontal general i de cada dent.

18.- Pla de tractament. Seqüència i objectius del tractament periodontal.

Pla de tractament periodontal i integral. Fases del tractament i els seus objectius. Informació i motivació.

Control del factor etiològic i d'altres factors associats. Avaluació. Tractament quirúrgic. Manteniment.

VII- TRACTAMENT PERIODONTAL BÀSIC.

19.-Tècniques de motivació aplicades al pacient periodontal.

L'entrevista motivacional: importància i desenvolupament.

20.- Control mecànic de la placa bacteriana supragingival.

Importància de la remoció de la placa supragingival. Tècniques per a autocontrolar la placa bacteriana. Limitacions i efectes adversos.

21.- Control químic de la placa bacteriana supragingival: antisèptics. Antibioticoteràpia en les malalties periodontals (I i II).

Control químic de la placa bacteriana. Objectius. Classificació dels agents químics per al control de la placa bacteriana. Clorhexidina: mecanisme d'acció, indicacions i efectes col·laterals. Pautes d'administració. Antibiòtics en el tractament de la malaltia periodontal, tipus i indicacions. Sistemes d'alliberament intralesionals.

22.- Tractament no quirúrgic de la malaltia periodontal: Instrumentació periodontal I.

Conceptes de: tartrectomia, raspament i allisat radicular, curetatge gingival. Instrumentació amb aparells mecànics: sònics i ultrasònics. Indicacions i limitacions. Avantatges i inconvenients. Altres instruments utilitzats.

23- Tractament no quirúrgic de la malaltia periodontal: Instrumentació periodontal II. Instrumentació periodontal III.

Raspament i allisat radicular: definició, objectius, instruments i tècniques. Indicacions, limitacions i resultats clínics.

24.- Consideracions periodontals en altres tractaments odontològics I. Relació ortodòncia periodòncia. Periodòncia i odontologia restauradora.



Remodelació del periodonto durant el moviment ortodòncic. Indicacions i contraindicacions del tractament ortodòncic en el pacient adult amb patologia periodontal. Seqüència del tractament periodontal-ortodòncic.

Tractament restaurador i espai biològic. Factors en el disseny de les restauracions dentals que poden afectar els teixits periodontals. Invasió de l'espai biològic.

25.- Consideracions periodontals en altres tractaments odontològics II. Relació endodòncia i Periodòncia. Oclusió i malaltia periodontal.

Lesions pulpars i la seua repercussió en el periodonto. Síndrome endodòncic-periodontal: causes, manifestacions clíniques i radiogràfiques, diagnòstic diferencial (abscess periodontal). Protocol de tractament.

Comportament fisiològic del periodont a les forces de l'oclusió. Definició i terminologia del trauma oclusal. El trauma oclusal i la patologia periodontal. Migració dental patològica.

26.- Halitosi i patologia periodontal.

Factors etiopatogènics de l'halitosi. Diagnòstic diferencial i tractament.

27.- Hipersensibilitat dentinària i tractament periodontal.

Epidemiologia, etiopatogènia, diagnòstic diferencial i tractament de la sensibilitat dentinària.

VIII- TRACTAMENT PERIODONTAL QUIRÚRGIC

28.- Introducció a la cirurgia periodontal.

Principis generals de la cirurgia periodontal. Objectius del tractament quirúrgic periodontal. Indicacions i contraindicacions. Preparació, medicació i cures del pacient.

29.- Cirurgia periodontal de teixits blans.

Classificació de les tècniques de cirurgia periodontal. Tècniques quirúrgiques per al tractament de les bosses.

30.- Cirurgia òssia resectiva periodontal. Tractament quirúrgic de les lesions de furcació.

Arquitectura òssia fisiològica i patrons de destrucció en la periodontitis. Classificació dels defectes ossis. Definició i classificació de les tècniques de cirurgia òssia. Indicacions i objectius de la cirurgia òssia resectiva (COR). Descripció i passos en la cirurgia òssia resectiva.

Anatomia radicular i terminologia. Classificació de les lesions de furcació: diagnòstic clínic i radiogràfic. Opcions de tractament de les lesions de furca.

31.- Cirurgia periodontal amb fins regeneratius I.

Curació de la ferida periodontal. Curació de la bossa periodontal. Conceptes de: regeneració, reparació, reinserció, nova inserció i regeneració òssia.

Indicacions i limitacions de les tècniques de regeneració periodontal: factors dependents del pacient, control etiopatogènic de la periodontitis, característiques dels defectes ossis.

32.- Cirurgia periodontal amb fins regeneratius II.

Mitjans terapèutics en la regeneració periodontal. Desbridament, condicionadors radiculars, empelts ossi i materials de farcit, regeneració tissular guiada i regeneració òssia guiada. Nous plantejaments terapèutics per a la regeneració periodontal.

33.- Cirurgia mucogingival I.

Concepte de Recessió. Etiopatogènia de la recessió. Classificació de les lesions de recessió. Enfocament terapèutic.

34.- Cirurgia mucogingival II.

Cirurgia mucogingival. Objectius i indicacions. Tècniques quirúrgiques.

35.- Cirurgia periodontal amb fins estètics i restauratius I.



Influència dels teixits periodontals en l'estètica facial. Estudis sobre les dimensions de la unió dentogingival. Factors de variabilitat dimensional: biotip i fenotip periodontal. Transcendència clínica i implicacions en el tractament periodontal.

36.- Cirurgia periodontal amb fins estètics i restauratius II.

L'erupció passiva alterada, definició, mecanismes de producció, tipus i implicacions clíniques. El somriure gingival: causes, diagnòstic diferencial i planificació del tractament. Cirurgia periodontal prèvia a tractament restauratiu.

IX- ENFOCAMENT DE LA IMPLANTOLOGIA ORAL DES DE LA PERIODÒNCIA

37.- El periodont i els teixits periimplantaris. El tractament amb implantes en el pacient amb periodontitis. La integració de teixits blans i durs. Característiques dimensionals dels teixits periimplantaris. Exploració dels teixits periimplantaris.

38.- Maneig dels teixits blans i durs en implantologia, la seua repercussió en la salut i l'estètica.

39.- La malaltia periodontal i la malaltia periimplantària.

Microflora sobre implantes en pacients amb antecedents de malaltia periodontal. Mucositis periimplantària i periimplantitis.

X- TRACTAMENT PERIODONTAL DE MANTENIMENT

40.- Fase de manteniment periodontal. El manteniment en els implantes osteointegaus.

Efecte del tractament periodontal en el manteniment de la dentició. Alternatives per a la prevenció i control de la malaltia periodontal. Manteniment del pacient periodontal amb implantes dentals: fonament i objectius. Planificació del manteniment.

Pràctiques Preclíniques:

- 1.- Introducció a les pràctiques preclíniques. Història clínica periodontal: Periodontograma.
- 2.- Aplicació dels índexs periodontals.
- 3.- Coneixement dels instruments utilitzats en l'exploració i en el tractament periodontal.
- 4.- Esmolat d'instruments del tractament periodontal bàsic.
- 5.- Identificació d'instrumental utilitzat per a cirurgia periodontal
- 6.- Instrumentació en el raspament i allisat radicular.
- 7.- Exploració radiogràfica.
- 8.- Raspament i allisat radicular en dents anteriors sobre fantomes.
- 9.- Raspament i allisat radicular en molars i premolars sobre fantomes.
- 10.- Exploració periodontal i registres en el periodontograma entre els propis alumnes.
- 11.- Raspament i allisat radicular entre els propis alumnes.

Pràctiques clíniques:

Pràctiques clíniques:



S'atendran pacients amb patologia periodontal. Consistiran en la realització de la història clínica, exploració, diagnòstic, pronòstic, elaboració del pla de tractament, i finalment desenvolupament del tractament periodontal bàsic. En el seu desenvolupament es farà una dedicació especial a tècniques de motivació aplicades al pacient periodontal (entrevista motivacional).

- Treball sobre un tema dels del contingut de Periodòncia (Documentació i presentació d'un cas clínic).
- Seminaris d'interès pràctic.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	52,00
Pràctiques odontològiques	64,00
Pràctiques a l'aula	14,00
Laboratori	50,00
Total hores	180,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	8,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	34,00
Preparació de classes	43,00
Preparació d'activitats d'avaluació	16,00
Resolució de casos pràctics	4,00
Total hores	120,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia de docència-aprenentatge en aquesta assignatura es basarà fonamentalment en activitats presencials de caràcter teòric-pràctic.

Les classes teòriques en forma de lliçó magistral introduiran l'alumne en els continguts essencials i més rellevants de l'assignatura, constituint la base de l'aprenentatge, que s'ampliarà i reforçarà mitjançant el material complementari disponible en l'aula virtual i la bibliografia recomanada.

Les pràctiques simulades en laboratori amb models s'orientaran a dotar l'alumne de les destreses i habilitats mínimes per a accedir a les pràctiques clíniques amb pacients.

Els seminaris i l'estudi de casos clínics permetran que l'alumne es familiaritze amb l'anàlisi crítica de la informació i la presa de decisions raonada, en base a la informació adquirida.

Les pràctiques clíniques en aquesta matèria es realitzen amb pacients i persegueixen, juntament amb la resta de metodologies esmentades, i sota la tutela directa d'un professor, que l'alumne reconega les característiques peculiars de l'anamnesi, exploració, diagnòstic, pla de tractament,



tractament bàsic, i les indicacions per al tractament quirúrgic periodontal avançat en el pacient amb patologies periodontals.

La supervisió directa, necessària en aquestes pràctiques clíniques amb pacients, ajuda l'estudiant a resoldre dubtes i a millorar el seu aprenentatge, permetent un acompanyament continu més enllà del temps reservat per a les tutories.

S'incorporarà la perspectiva de gènere, el respecte a la diversitat i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a la docència, sempre que siga possible.

AVALUACIÓ

Prova d'avaluació preclínica: consisteix en l'avaluació contínua de l'actitud i destresa assolides per l'alumne durant la fase de pràctiques preclíniques de l'assignatura (pràctiques de laboratori i clíniques sense pacient). El seu objectiu és garantir un tractament professional adequat, sense risc de lesionar els teixits orals del pacient durant les pràctiques clíniques.

La no superació d'aquesta avaluació contínua impedirà a l'alumne realitzar les pràctiques clíniques amb pacients. En cas de no ser apte, haurà de repetir la prova fins a assolir les destreses i coneixements mínims necessaris per a poder tractar pacients.

2. Valoració final

Per a poder presentar-se a l'examen final, l'alumne haurà d'haver lliurat prèviament tot el material prestat per la Universitat per a les pràctiques preclíniques i clíniques, i aquest haurà d'estar en perfectes condicions.

Aquest requisit té com a finalitat garantir el bon ús del material i la seua disponibilitat per als estudiants del curs següent.

Per a aprovar l'assignatura, l'alumne haurà d'haver superat cadascuna de les següents parts:

1. Pràctiques clíniques amb pacients
2. Presentació d'un cas clínic i lliurament d'un treball de revisió sistemàtica de la literatura
3. Examen final teòric

Criteris de qualificació final:

Examen final teòric: 70 preguntes de resposta múltiple (5 opcions, només una verdadera; les respostes incorrectes no resten; cada pregunta val 1 punt; aprovat a partir de 42 punts inclosos).

Perquè es pugui valorar la qualificació de les pràctiques clíniques de Periodòncia, serà necessari haver aprovat prèviament l'examen final teòric. Una vegada superat, la qualificació final es completarà amb les notes obtingudes en les pràctiques clíniques, en la presentació del cas clínic i en la revisió sistemàtica de la literatura, de la següent manera:



- L'examen final suposa el **70%** de la nota final.
- La valoració de les pràctiques clíniques suposa el **10%**. S'avaluarà en funció de les destreses adquirides, els procediments realitzats i el compliment de les normes de les pràctiques clíniques. Aquesta avaluació serà contínua i estarà a càrrec del professor responsable de la tutoria de pràctiques.
- La **presentació d'un cas clínic** i el **lliurament d'un treball de revisió sistemàtica de la literatura** suposaran conjuntament el **20%** de la nota final.

En la **presentació del cas clínic**, s'avaluarà:

- o L'elaboració correcta del cas, segons les indicacions prèviament explicades.
- o L'exposició oral, avaluada pel professor corresponent.
- o La resolució del cas, integrant els continguts teòrics en els processos de diagnòstic, pronòstic i pla de tractament.

Quant a la **revisió de la literatura**, s'avaluarà:

- o El lliurament puntual en la data indicada a l'aula virtual.
- o Es penalitzarà el plagi i l'ús indiscriminat de la intel·ligència artificial.
- o **La no entrega en la data estipulada impedirà que aquesta revisió siga avaluada.**
- o Com a guia per a la seua elaboració, s'utilitzarà la **Guia per al desenvolupament d'una revisió sistemàtica en l'àrea de Ciències de la Salut**, disponible al web de biblioteques de la Universitat de València.

En aquest mateix percentatge també s'integrarà:

- o L'assistència a totes les activitats programades.
- o La valoració de la implicació de l'alumne en aquestes tasques.

L'assistència a les activitats pràctiques és obligatòria. Es considerarà que l'estudiant ha complert aquest requisit si ha assistit almenys al 80% d'aquestes activitats i ha justificat adequadament la impossibilitat d'assistir a la resta per causes de força major. Aquest requisit és imprescindible per a aprovar l'assignatura.



Es recorda a l'estudiantat la gran importància de realitzar les **enquestes d'avaluació del professorat** d'aquesta assignatura.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia bàsica:

- 1.-Lindhe. Periodontologia clínica e implantologia odontològica [Tomo 1]. 1a edició en format digital. Buenos Aires, Argentina: Médica Panamericana, 2017. Print.
- 2.- Lindhe.Periodontologia clínica e implantologia odontològica. [Tomo 2]. 1a edició en format digital. Buenos Aires, Argentina: Médica Panamericana, 2017. Print.
- 3.- Newman, Michael G et al. Newman and Carranza's Clinical Periodontology. Thirteenth edition. Philadelphia, PA: Elsevier, Inc, 2018. Print.-

Bibliografia complementaria:

- 1.-Echevarría García, José Javier et al. Manual SEPA de periodoncia y terapéutica de implantes: fundamentos y guía práctica. Madrid [etc: Médica Panamericana, 2005. Print.
- 2.- Wolf, Herbert F, Edith M Rateitschak, y Klaus H Rateitschak. Periodoncia. 3a ed., completament rev. i ampl. Barcelona: Masson, 2005. Print.
- 3.- Carranza, Fermín A, Gerald Shklar, and Ray. C Williams. History of Periodontology. Chicago: Quintessence Pub., 2003. Print.

RECURSOS e-Salut:

- ClinicalKey Student Medicina, Odontologia y Enfermería

[<https://uv-es.libguides.com/RecursosSalut>]



- Accés Medicina

[https://uv-es.libguides.com/Access_Medicina]

- Mèdica Panamericana

[https://uv-es.libguides.com/Medica_Panamericana]